

DE SLACHT

Je moet toch al een eigenaardig mensch zijn, om zoo'n gebeuren te kiezen tot onderwerp van een schilderij. Dat varken met die paar menschen, wat is dáár nu eigenlijk van te maken.

Misschien zal een kunstkenner zeggen: „Dat is knap gedaan.”

Maar dat is dan ook al alles.

Toch . . . ik weet het nog zoo niet. Er is, dat stem ik dadelijk toe, wel *aantrekkelijker* onderwerp, wel poëtischer gegeven.

Maar als ik deze reproductie naar een schilderij van Nicolaes Maes eens wat nauwkeuriger bekijk en mij in dit gebeuren tracht in te leven, dan moet ik denken aan het vers: Poëzie is overal, overal mijn vrienden.

De slacht!

Neen, nu vlucht toch alle poëzie verre. Bij een slacht zijn noodig *practische* menschen, die de handen uit den mouw weten te steken, die denken aan worst en droomen van gerookte hammetjes.

Hebt ge wel eens een slacht meegemaakt?

De kinderen hebben feest. Er gaat iets groots gebeuren. Dagen vóór den tijd spreken ze er al over en denken ze er al aan. Ik hoop, dat ze bij het slachten zelf niet tegenwoordig zullen zijn. Hoe men er ook over denken moge, er is toch iets wreeds in, dat zoo'n onschuldig dier in koelen bloede vermoord wordt. En 't is niet goed, de angstkreten van zoo'n schepsel te hooren en het bloed te zien vloeien. Vooral voor kinderen is dat niet goed.

Maar ik zal eens veronderstellen, dat het varken schoon aan den haak hangt. Hebt ge nu zoo'n varken wel eens bekeken? Hebt ge wel eens gelet op die wonderlijke kleurschakeeringen in vleesch en vet? Nicolaes Maes heeft het klaarblijkelijk wel gedaan. Heel onze aandacht concentreert hij eigenlijk op het varken alleen. En hij heeft het verstaan, dat er ook in zoo'n dood en schoongemaakt varken schoonheid is.

En dan verder is daar de drukte.

Nu zijn de vrouwen in de weer. En ik weet niet, wat hun plannen zijn en op welke wijze zij dit varken zullen verwerken, maar ik weet wel, dat er poëzie is in hun werk.

Dat kennen wij zoo niet meer.

We bestellen ons vleesch bij den slager en het wordt ons thuisbezorgd.

Maar vroeger was het anders. Toen was er de slacht en daarmee het zorgen voor den winter. En dan was er zeker poëzie in. Dat klaar-zijn straks voor het koude jaargetijde, dat zich zoo wel-verzorgd-voelen, dat uitdenken, hoe alles te gebruiken zou zijn, die voldoening, als heel de drukte van den slacht achter den rug was, dat alles had zijn eigenaardige bekoring.

De slacht was een gebeurtenis van belang. Daaraan kwamen vrienden en bureu te pas, dat was een feestelijkheid op zich zelf.

Natuurlijk waren er ook nadeelen. *Wij* hebben alles *versch*; we zijn het pekelvleesch en het pekelspek afgewend. En we willen niet naar den ouden tijd terug. Wij weten beter.

Alles goed en best, maar waar is toch, dat we ook heel wat poëzie missen, die men vroeger wel had.

We zijn te practisch, te verstandig geworden. We leven te machinaal.

* * *

Of we toch niet met dien ouden tijd een weinig den spot zullen drijven?

Hoe konden de menschen toen zich opwinden over zoo'n slacht.

De Amsterdamsche vrouwen kregen eens van het stadsbestuur als belooning de toezegging, dat ze eens per jaar het stadhuis mochten schoonmaken. En ze waren blij met hun schoonmaakdag.

Hoe konden ze? De vrouwen van nu zouden er feestelijk voor bedanken.

Vroeger hadden de dames hun kast vol eigen gesponnen en eigen genaaid linnengoed. Hoe konden ze? Wat een tijd hadden ze er voor noodig, om alles in gereedheid te brengen. De dames van nu zijn veel practischer. Ze koopen eenvoudig, wat ze noodig hebben en daarmee uit.

Maar de poëzie van het zelf-zorgen en van het zelf-werken is gegaan met zooveel wat we uit den ouden tijd hebben verloren.

Zullen we er over klagen? Neen. Ook onze tijd heeft zijn eigen poëzie, de poëzie van de machines, de poëzie van het jagende leven.

Maar . . . misschien is het *toch* waar, dat wij, practische menschen van het heden, niet meer zóó rijk zijn in poëzie als de menschen van vroeger. Misschien zijn we er te druk voor en is ons leven er te haastig voor. Misschien doen we er ook niet meer zoo ons best voor, om de poëzie te vinden.

En dat zou jammer zijn. Dat zou ons een onherstelbaar verlies brengen. Het is niet goed, het leven zoo koud en nuchter in te zien. Vooral jonge menschen hebben poëzie noodig.

Ach, een teveel aan poëzie is er niet vaak. Wij behoeven in onzen tegenwoordigen tijd dáár tenminste niet bang voor te zijn. We zijn veelal te koud en te nuchter. 't Leven heeft voor ons schijnbaar geen geheimen meer. Wij weten alles en kunnen alles. En waar vroeger poëzie was, daar zien wij heel vaak alleen maar de koude werkelijkheid, het nuchtere proza.

Zie, dat is verkeerd. Laat ons dat van Nicolaes Maes leeren, die nog kans zag, een goed schilderij te maken van alleen maar zoo'n varken. K.

DE SLACHT

Naar een schilderij van Nicolaes Maes.